

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0107/2004

25 februari 2004

VERSLAG

met een ontwerpaanbeveling van het Europees Parlement aan de Raad
betreffende het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk
proces
(2003/2229(INI))

Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid
en defensiebeleid

Rapporteur: Ole Andreasen

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
VOORSTEL VOOR EEN AANBEVELING VAN HET EUROPEES PARLEMENT AAN DE RAAD	5
ONTWERPAANBEVELING B5-0426/2003	11
TOELICHTING.....	13
ADVIES VAN DE COMMISSIE VRIJHEDEN EN RECHTEN VAN DE BURGER, JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN.....	17

PROCEDUREVERLOOP

Op 20 november 2003 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van de ontwerp-aanbeveling, ingediend overeenkomstig artikel 49, lid 1 van het Reglement door Baroness Ludford, namens de ELDR-Fractie, Anna Terrón i Cusí, namens de PSE-Fractie, Monica Frassoni, namens de Verts/ALE-Fractie en Marianne Eriksson, namens de GUE/NGL-Fractie, betreffende het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces (B5-0426/2003), naar de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid als commissie ten principale en naar de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken als medeadviserende commissie.

Op 4 november 2003 besloot de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid hierover een verslag op te stellen overeenkomstig artikel 49, lid 3 en artikel 104 van het Reglement, en benoemde zij Ole Andreasen tot rapporteur (2003/2229(INI)).

De commissie behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 20 januari, en 18 en 19 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 34 stemmen voor en 3 tegen bij 0 onthoudingen haar goedkeuring aan de ontwerp-aanbeveling.

Bij de stemming waren aanwezig: Elmar Brok (voorzitter), Baroness Nicholson of Winterbourne (eerste ondervoorzitter), Geoffrey Van Orden (tweede ondervoorzitter) Christos Zacharakis (derde ondervoorzitter), Ole Andreasen (rapporteur), Per-Arne Arvidsson, Bastiaan Belder, John Walls Cushnahan, Gianfranco Dell'Alba (verving Emma Bonino overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Rosa M. Díez González, Andrew Nicholas Duff (verving Joan Vallvé), Hélène Flautre (verving Per Gahrton), José María Gil-Robles Gil-Delgado (verving Armin Laschet overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Alfred Gomolka, Elisabeth Jeggle (verving Michael Gahler overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Giorgos Katiforis (verving Alexandros Baltas), Catherine Lalumière, Jules Maaten (verving Bob van den Bos), Minerva Melpomeni Malliori (verving Véronique De Keyser overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Cecilia Malmström, Helmuth Markov (verving André Brie overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Emilio Menéndez del Valle, Hans Modrow (verving Pedro Marset Campos), Raimon Obiols i Germà, Arie M. Oostlander, Jacques F. Poos, Jannis Sakellariou, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jürgen Schröder, Elisabeth Schroedter, Ioannis Souladakis, The Earl of Stockton (verving David Sumberg), Charles Tannock, Paavo Väyrynen, Demetrio Volcic, Peder Wachtmeister (verving Hugues Martin overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Karl von Wogau en Jan Marinus Wiersma.

Het advies van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken is bij dit verslag gevoegd.

Het verslag werd ingediend op 25 februari 2004.

VOORSTEL VOOR EEN AANBEVELING VAN HET EUROPEES PARLEMENT AAN DE RAAD

betreffende het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces (2003/2229(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de ontwerpaanbeveling aan de Raad, ingediend door Baroness Ludford, namens de ELDR-Fractie, Anna Terrón i Cusí, namens de PSE-Fractie, Monica Frassoni, namens de Verts/ALE-Fractie en Marianne Eriksson, namens de GUE/NGL-Fractie betreffende het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces (B5-0426/2003),
- gezien het ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa van 18 juli 2003, opgesteld door de Europese Conventie,
- gezien de Transatlantische Verklaring over de betrekkingen tussen de EU en de VS van 1990 en de Nieuwe Transatlantische Agenda van 1995 (NTA),
- gezien de verklaring van de Europese Raad over de transatlantische betrekkingen, gehecht aan de conclusies van het voorzitterschap van de bijeenkomst van de Europese Raad in Brussel op 12 en 13 december 2003,
- gezien de conclusies en het actieplan van de buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad in Brussel op 21 september 2001¹ en de verklaring van de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie en de voorzitter van de Commissie over de aanslagen van 11 september 2001 en de strijd tegen het terrorisme, die is afgelegd tijdens de informele bijeenkomst van de Europese Raad in Gent op 19 oktober 2001²,
- gezien de richtsnoeren van de EU over foltering en de doodstraf, alsmede de richtsnoeren van de EU over kinderen en gewapende conflicten, die de Raad Algemene Zaken in december 2003 heeft goedgekeurd,
- gezien resoluties van de VN-Veiligheidsraad 1368 (2001), goedgekeurd door de Veiligheidsraad tijdens zijn 4370ste zitting op 12 september 2001³, 1269 (1999), goedgekeurd door de Veiligheidsraad tijdens zijn 4053ste zitting op 19 oktober 1999⁴ waarin alle daden van terrorisme worden veroordeeld, ongeacht motief, plaats of dader, en waarin wordt bevestigd dat het uit de weg ruimen van het internationale terrorisme, inclusief vormen van terrorisme waarbij staten betrokken zijn, van wezenlijk belang is voor het handhaven van de internationale vrede en veiligheid, en 1373 (2001), goedgekeurd door de Veiligheidsraad tijdens zijn 4385ste zitting op 28 september 2001⁵,
- gelet op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die middels resolutie 217 A (III) van 10 december 1948 van de Algemene Vergadering is goedgekeurd en

¹ <http://ue.eu.int/pressData/en/ec/140.en.pdf>.

² <http://ue.eu.int/pressData/en/ec/ACF7BE.pdf>.

³ <http://www.un.org/Docs/scres/2001/res1368e.pdf>.

⁴ <http://www.un.org/Docs/scres/1999/99sc1269.htm>.

⁵ <http://www.un.org/Docs/scres/2001/res1373e.pdf>.

uitgevaardigd¹, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie² en het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)³,

- gelet op het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 9 december 1966,
- gelet op het derde Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen en het vierde Verdrag van Genève betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd, beide goedgekeurd op 12 augustus 1949, en gelet op het eerste aanvullende Protocol bij het Verdrag van Genève van 12 augustus 1949, betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten, goedgekeurd op 8 juni 1977,
- gelet op het Weense Verdrag inzake consulaire betrekkingen van 24 april 1963,
- gelet op de Standaardminimumregels voor de behandeling van gevangenen, aangenomen door het eerste VN-congres over de preventie van misdaad en de behandeling van overtreders in 1955 en goedgekeurd door de Economische en Sociale Raad middels resolutie 663 C van 31 juli 1957 en resolutie 2076 van 13 mei 1977,
- gelet op het Geheel van beginselen ter bescherming van al degenen die zich in enigerlei vorm van detentie of gevangenschap bevinden van 9 december 1988,
- gelet op het Verdrag inzake de rechten van het kind, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de VN in november 1989, en het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de VN in mei 2000,
- gelet op het Verdrag inzake de status van vluchtelingen van 22 april 1954,
- gelet op het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing van 10 december 1984,
- onder verwijzing naar zijn resoluties van 17 mei 2001 over de stand van de transatlantische dialoog⁴, van 13 december 2001 over justitiële samenwerking tussen de EU en de Verenigde Staten bij de bestrijding van het terrorisme⁵, van 7 februari 2002 over de gevangenen in Guantánamo Bay⁶, van 15 mei 2002 over de intensivering van de transatlantische betrekkingen met het accent op strategie en resultaat⁷, van 4 september 2003 over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie⁸, van 19 juni 2003 over

---

¹ <http://www.un.org/Overview/rights.html>.

² PB C 364, 18.12.2000, blz. 1.

³ <http://conventions.coe.int/treaty>.

⁴ PB C 34 E, 7.2.2002, blz. 359

⁵ PB C 177 E van 25.7.2002, blz. 288.

⁶ P5_TA(2002)0066.

⁷ P5_TA(2003)0243.

⁸ P5_TA(2003)0376.

hernieuwde transatlantische betrekkingen voor het derde millennium¹, van 4 december 2003 over de voorbereiding van de Europese Raad in Brussel op 12 en 13 december 2003² en zijn aanbeveling van 3 juni 2003 aan de Raad over de overeenkomsten EU-Verenigde Staten inzake justitiële samenwerking in strafzaken³,

- gezien de resultaten van de hoorzitting over het recht van de gedetineerden van Guantánamo Bay op een eerlijk proces, gehouden in Brussel op 30 september 2003,
  - gelet op artikel 49, lid 3 en artikel 104 van zijn Reglement,
  - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid en het advies van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken (A5-0107/2004),
- A. overwegende dat de Verenigde Staten van Amerika en de lidstaten van de EU zich herhaaldelijk verbonden hebben verklaard met de democratische waarden die aan de transatlantische gemeenschap en solidariteit ten grondslag liggen, te weten vrijheid, democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten,
- B. overwegende dat de Amerikaanse militaire operatie in Afghanistan een gevolg was van de terroristische aanslagen op 11 september 2001 en dat deze operatie brede steun genoot binnen de internationale gemeenschap,
- C. overwegende dat sedert januari 2002 circa 660 gedetineerden uit zo'n 40 landen zijn overgebracht, eerst naar Camp X-Ray en daarna naar Camp Delta op de marinebasis van Guantánamo Bay waarbij hun in beide gevallen de toegang tot de rechter is ontzegd,
- D. overwegende dat ongeveer twintig van de gevangenen in Guantánamo Bay onderdanen zijn van een lidstaat van de EU en dat deze derhalve recht hebben op consulaire bescherming van de staat waarvan zij onderdaan zijn, terwijl een aantal andere gevangenen langdurig en wettig in de EU hebben gewoond, waardoor zij aanspraak kunnen maken op consulaire bijstand,
- E. overwegende dat de Europese gevangenen ook het burgerschap van de Europese Unie bezitten, hetgeen hun overeenkomstig artikel 20 van het EG-verdrag het recht verleent op consulaire bescherming van alle lidstaten van de EU,
- F. overwegende dat de Amerikaanse regering de gedetineerden op de marinebasis in Guantánamo Bay de toegang tot Amerikaanse rechtbanken ontzegt en dat het Amerikaanse Hooggerechtshof zich momenteel over de vraag buigt of de marinebasis van Guantánamo Bay deel uitmaakt van het grondgebied van de Verenigde Staten en of de gedetineerden, evenals Amerikaanse burgers, waarborgen krachtens de Amerikaanse grondwet genieten; voorts overwegende dat de gedetineerden in Guantánamo Bay de waarborgen van de internationale normen inzake de mensenrechten en het internationaal

---

¹ P5_TA(2003)0291.

² P5_TA(2003)0548.

³ P5_TA(2003)0239.

humanitair recht worden onthouden,

- G. overwegende dat de instellingen, de lidstaten en de publieke opinie van de EU steeds bezorgder worden over de omstandigheden op de marinebasis van Guantánamo Bay en over de lichamelijke en geestelijke toestand van de gedetineerden en erop hebben aangedrongen dat de gevangenen worden behandeld volgens de regels van de "rechtsstaat", ongeacht hun nationaliteit of herkomst,
- H. overwegende dat de strijd tegen het terrorisme niet kan worden gevoerd ten koste van de gevestigde, fundamentele, gedeelde waarden, zoals de eerbiediging van de mensenrechten en de rechtsorde,
- I. overwegende dat zowel de VS als de lidstaten partij zijn bij het derde Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen en het vierde Verdrag van Genève betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd, en dat het eerste aanvullende Protocol bij het Verdrag van Genève betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten onderdeel is van het internationaal gewoonterecht, en dat de VS partij zijn bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, die de relevante juridische teksten vormen om vast te stellen of de gevangenhouding van de gedetineerden in Guantánamo Bay als willekeur kan worden beschouwd,
- J. overwegende dat noch het militaire decreet van president Bush d.d. 13 november 2001 over de "Detentie, behandeling en berechting van bepaalde niet-onderdanen in de oorlog tegen het terrorisme" noch de daaropvolgende decreten inzake militaire commissies van de minister van Defensie kunnen worden beschouwd als een passend kader voor de tenuitvoerlegging van de vereisten van het internationaal recht inzake de behoorlijke rechtsbedeling en een eerlijk proces,
- K. overwegende dat elke gevangene zonder onnodige vertraging moet worden berecht via een eerlijk en openbaar proces door een bekwame, onafhankelijke en onpartijdige rechtbank,

1. beveelt de Raad het volgende aan:

ten aanzien van de juridische behandeling van de gedetineerden van Guantánamo Bay

- (a) de Amerikaanse autoriteiten te verzoeken onverwijld een einde te maken aan de huidige juridische vergeetput waarin de gedetineerden van Guantánamo Bay sedert hun aankomst terecht zijn gekomen, en hun een onmiddellijke toegang tot de rechter te waarborgen ten einde de status van elke gedetineerde afzonderlijk vast te stellen en ervoor te zorgen dat degenen die van oorlogsmisdaden worden beschuldigd, een eerlijk proces krijgen overeenkomstig het internationaal humanitair recht en onder volledige naleving van de internationale mensenrechteninstrumenten;
- (b) zijn misnoegen te uiten over het feit dat de Veiligheidsraad van de VN tot op heden geen Internationaal Strafhof "ad hoc" heeft ingesteld als het geschiktste middel om onderhavige kwestie te behandelen;

- (c) er bij de Amerikaanse regering op aan te dringen dat zij bevestigen dat de "militaire commissies ad hoc" die bij het militaire decreet van de president d.d. 13 november 2001 en de daaropvolgende decreten inzake militaire commissies van de minister van Defensie zijn ingesteld als "bevoegde rechterlijke instanties" voldoen aan alle internationale rechtsvoorschriften in de zin van artikel 5 van het derde Verdrag van Genève en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
- (d) bijgevolg van oordeel te zijn dat elke rechtszaak die niet voldoet aan de normen inzake een behoorlijk proces van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten een rechtstreekse schending en inbreuk van het internationale recht vormt;
- (e) de Amerikaanse autoriteiten te verzoeken officiële vertegenwoordigers van nationale staten, internationale humanitaire instellingen, familieleden en onafhankelijke internationaal erkende waarnemers toegang tot de detentiecentra te verlenen en hen vrij met de gedetineerden te laten communiceren, en hen in staat te stellen alle procedures van de militaire commissies tegen de gedetineerden bij te wonen en te volgen;
- (f) alle landen waarvan onderdanen in Guantánamo Bay worden vastgehouden, uit te nodigen om passende stappen overeenkomstig het Verdrag van Genève te nemen;
- (g) de lidstaten en de Commissie te vragen om de maatregelen van de EU uit te voeren door een geconcentreerd optreden van de diplomatieke en consulaire missies van de lidstaten en de Commissie (artikel 20 van het EU-Verdrag), die op het hoogste niveau contact moeten opnemen met de Amerikaanse autoriteiten;
- (h) recht te zetten dat de Raad niet is gekomen tot besprekingen of een besluit over de aanstelling in naam van de Europese Unie van een "amicus curiae" bij het Amerikaanse Hooggerechtshof, die zich inzet voor een interpretatie van de Amerikaanse wetgeving ten aanzien van alle 660 gevangenen welke in overeenstemming is met artikel 9 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
- (i) erop aan te dringen dat de Amerikaanse regering "habeas corpus" en behoorlijke rechtsbedeling waarborgt voor alle gevangenen die zij waar dan ook vasthoudt met uitvoerende bevoegdheden, en dat zij hun namen bekend maakt aan hun families en juridisch vertegenwoordigers;
- (j) met voldoening kennis te nemen van het feit dat de Amerikaanse autoriteiten een Spaanse gevangene uit Guantánamo Bay hebben vrijgegeven om in Spanje terecht te staan; de hoop te delen dat dit een teken van verandering in het beleid van de Amerikaanse autoriteiten jegens alle gevangenen is;

ten aanzien van de mogelijke weerslag op het partnerschap tussen de EU en de VS

- (k) de opvatting te delen dat de transatlantische betrekkingen van onschatbare waarde en onvervangbaar zijn en een geweldige kracht voor het goede in de wereld kunnen vormen, zoals de Europese Raad heeft verklaard, doch alleen indien de fundamentele

mensenrechten - zoals het recht op een eerlijk proces en het verbod op willekeurige detentie - duidelijk worden geëerbiedigd als universele rechten waarover niet kan worden onderhandeld, en indien zij tot de kernwaarden en het gemeenschappelijk belang van de EU en VS blijven behoren;

- (l) erop te wijzen dat veiligheid een allesomvattend gemeenschappelijk begrip blijft, dat een multilaterale aanpak vereist, en dat de internationale verdragen de basiselementen zijn waarop een dergelijk multilateraal kader inzake de veiligheid en een hernieuwd transatlantisch partnerschap moeten rusten;
  - (m) zijn oproep aan het voorzitterschap van de Raad te herhalen om de kwestie van het recht van de gevangenen in Guantánamo Bay op een eerlijk proces te bespreken met de autoriteiten van de VS en deze kwestie op de agenda van de volgende top tussen de Europese Unie en Verenigde Staten te plaatsen;
  - (n) met de steun van de Commissie vóór de top tussen de EU en de VS in juni 2004 een geconcentreerde strategie vast te leggen die haar beslag krijgt in de vorm van een gemeenschappelijk standpunt (artikel 15 van het EU-Verdrag) en de nodige gemeenschappelijke optredens (artikel 14 van het EU-Verdrag) van de EU en haar lidstaten waarin ook de standpunten van het Europees Parlement tot uiting komen;
  - (o) aan de komende top tussen de EU en de VS aan te bevelen om een samenwerkingskader en een gezamenlijk actieplan voor de strijd tegen het terrorisme op de lange termijn in het leven te roepen en erop te wijzen dat het internationale terrorisme vastberaden moet worden bestreden, niet alleen met militaire middelen, maar ook door de overweldigende politieke, sociale, economische en ecologische problemen van de hedendaagse wereld bij de wortel aan te pakken;
  - (p) een beroep op de VS te doen om hun verplichtingen krachtens het internationaal humanitair recht volledig na te komen met betrekking tot de juiste vaststelling van de status van de combattanten, de behandeling van kinderen, de afschaffing van de doodstraf en de behandeling van krijgsgevangenen na de recente conflicten; de VS andermaal met klem te verzoeken om de doodstraf af te schaffen alsmede toe te treden tot het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof;
  - (q) een beroep op de VS te doen om hun verplichtingen na te komen uit hoofde van het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing dat in december 1984 door de Algemene Vergadering van de VN is goedgekeurd en in het bijzonder van artikel 3 waarin de uitzetting of terugzending ("refoulement") naar of uitlevering van een persoon aan een andere staat wordt verboden wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat hij daar gevaar zou lopen te worden onderworpen aan foltering;
2. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en - ter informatie - aan de Commissie, alsmede aan de parlementen van de lidstaten en de president en het Congres van de Verenigde Staten van Amerika.

7 oktober 2003

ONTWERPAANVELING AAN DE RAAD

overeenkomstig artikel 49, lid 1 van het Reglement

van Baroness Ludford, namens de ELDR-Fractie, Anna Terrón i Cusí, namens de PSE-Fractie, Monica Frassoni, namens de Verts/ALE-Fractie en Marianne Eriksson, namens de GUE/NGL-Fractie

over het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces

Het Europees Parlement,

- gezien zijn resolutie van 13 december 2001 over justitiële samenwerking tussen de EU en de VS bij de bestrijding van het terrorisme (B5-0813/2001),
  - gezien zijn resolutie van 7 februari 2002 over de gedetineerden in Guantánamo Bay (B5-0066/2002),
  - gezien zijn resolutie van 6 juni 2003 over de overeenkomst inzake justitiële samenwerking tussen de EU en de VS (A5-0172/2003),
  - gezien zijn resolutie over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie (2002) (A5-0281/2003),
  - gelet op het derde Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, goedgekeurd op 12 augustus 1949,
  - gezien de hoorzitting over het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces, gehouden in het Europees Parlement op 30 september 2003,
- A. overwegende dat de VS een 'executive order' van de president over militaire rechtbanken heeft aangenomen,
- B. bezorgd dat de Europese en de Amerikaanse aanpak in een aantal opzichten niet met elkaar verenigbaar zijn en dat dit de gemeenschappelijke strijd tegen het terrorisme verzwakt,
- C. overwegende dat de gevangenneming en de voortdurende gevangenhouding van personen in Guantánamo Bay en elders buiten de VS onder de huidige omstandigheden in strijd met de Verdragen van Genève en met andere internationale humanitaire instrumenten is,
- D. overwegende dat de regering van de VS zich aan de bepalingen van het derde Verdrag van Genève (1949) dient te houden, krachtens hetwelk gedetineerden als krijgsgevangenen moeten worden beschouwd, tenzij een bevoegde rechtbank (artikel 5 van het Verdrag) anders heeft besloten,

- E. overwegende dat het bij ontstentenis van een dergelijk besluit van essentieel belang is dat deze zaak wordt behandeld overeenkomstig artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (1966), dat door de VS is ondertekend,
- F. overwegende dat artikel 14 over het recht op een eerlijk proces moet worden nageleefd - inclusief het recht op een eerlijke en publieke behandeling door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige rechtbank die bij wet is ingesteld, het recht op voldoende tijd en faciliteiten voor het voorbereiden van de verdediging en voor contact met een advocaat/advocaten naar eigen keuze en het recht op gratis juridische bijstand,
1. beveelt de Raad aan op zo kort mogelijke termijn:
- een gemeenschappelijk standpunt vast te stellen over aangelegenheden die aan de tweede en de derde pijler zijn gerelateerd,
  - op basis van dit gemeenschappelijk standpunt gesprekken op het hoogste politieke niveau te starten met de VS over de zaak van het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces.

TOELICHTING

1. Introduction

The on-going struggle against terrorism that the US is carrying out started with the war in Afghanistan in the aftermath of the September 11, 2001 attacks. The conflict has so far resulted in some 660 prisoners of over 38 different nationalities being held at Guantanamo Bay detention camp without charge and in the most irregular circumstances. Some 87 of them have been already released. From the point of view of the rapporteur, this situation presents obvious implications, at least from two perspectives. Firstly, there are two classical questions that from an international law point of view remain unanswered: What is the applicable legislation? What is the competent jurisdiction? Secondly, a sensible political question needs to be addressed in parallel: What are the implications of the existing situation in Guantanamo for EU-US Transatlantic relations?

Legislation and jurisdiction questions will be dealt with in more detail by the LIBE Committee opinion, though some related key elements will also be considered in the present report. Specific attention will be paid, however, to the implications resulting from this anomalous situation for EU-US Transatlantic relations, which are at the core of the European Union foreign policy.

2. The applicable legislation

The present question does not refer to the Hague Conventions of 1899 and 1907 on the rules of engagement during combat, but rather to the second branch of the law of conduct during war ("ius in bello"), that is, the Geneva Conventions and international humanitarian law, which emphasises human rights and responsibilities derived from armed conflicts. From this perspective, it is true that President Bush did in fact change the United States' initial position that was contrary to the application of the Geneva Conventions of 1949 regarding the detainees held in Cuba, with the announcement that Taliban fighters are covered by the Geneva Conventions, while Al Qaeda fighters are not, Al Qaeda not being a state and therefore not a party to the Conventions¹. The reality is, however, that neither Taliban nor Al

---

¹ The Geneva Conventions of 1949 create a comprehensive legal regime for the treatment of detainees in an armed conflict. Members of a regular armed force and certain others, including militias and volunteer corps serving as part of the armed forces, are entitled to specific privileges as POWs. Members of volunteer corps, militias and organised resistance forces that are not part of the armed services of a party to the conflict are entitled to POW status if the organisation (a) is commanded by a person responsible for his subordinates, (b) uses a fixed distinctive sign recognisable at a distance, (c) carries arms openly, and (d) conducts its operations in accordance with the laws of war. Groups that do not meet these standards are not entitled to POW status and members of such groups who commit belligerent acts may be treated as civilians under the Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. These "unprivileged" or "unlawful combatants" may be punished for acts of violence for which legitimate combatants could not be punished. The above-mentioned four criteria are therefore at the centre of the debate about the POW status of any detainees. The main issue is whether these four criteria established in Article 4 A (2) of the Geneva Convention for the Treatment of Prisoners of War apply only to irregulars, as the text and structure of the treaty suggests, or whether they form a part of customary international law and apply to *all* combatants.

Qaeda fighters are being treated as prisoners of war (POWs) and that in practice the Bush Administration considers all of the detainees to be "unlawful combatants," who may be held indefinitely without trial or even despite any eventual acquittal by a military tribunal. Taking quite an opposite position, the rapporteur agrees with the view of those who consider that both President Bush's decision and current Bush Administration practice relies on an inaccurate interpretation of the Geneva Convention for the Treatment of Prisoners of War. The rapporteur considers that all combatants captured on the battlefield are entitled to be treated as POWs until an independent tribunal has determined otherwise. In such a case, they must fall under either the Third Geneva Convention (lawful combatants entitled to prisoner of war protections) or the Fourth Geneva Convention (civilians); there is no intermediate status, as correctly underlined in LIBE's Opinion. The rapporteur therefore shares the unanimous views of the UN High Commissioner on Human Rights (UNHCR), the Council, LIBE and some human rights organisations and specialists and recommends this approach to the Committee on Foreign Affairs, Human Rights, Common Security and Defence Policy.

3. The competent jurisdiction

Guantanamo Bay constitutes part of the territory of the Republic of Cuba, although there is clearly no question of the Guantanamo detainees availing themselves of the protection of Cuban law. In fact, the US have been exercising effective control over the territory of the military base since Cuba was granted independence, in accordance with the bilateral agreement concluded in 1903 between the two countries concerning the coaling and naval station on that part of the island - and in spite of "the facto" opposition of the Cuban Government since 1959. However, the US Supreme Court has so far taken the view that there is no US Federal court which is competent to entertain petitions from aliens detained by American forces on foreign territory and that, unlike US citizens, such detainees enjoy no guarantees under the US Constitution. This is not the view of the rapporteur, who shares instead the legal position adopted by the International Committee of the Red Cross (ICRC) stating that the legal status of the detainees at the base in Guantanamo Bay (prisoner of war or otherwise) must be determined by the US authorities on an individual basis for each detainee. It is assumed, therefore, that the US may establish a 'competent court' within the meaning of the Geneva Convention or designate an existing body, or a body provided for therein, to assume that role and that, pursuant to the 1968 Vienna Convention on the Law of Treaties, that requirement may be disputed only by the circumstance that, with regard to the reception of the detainees, US domestic law provides that they have no means of legal remedy before US, foreign or international courts.

The problem is that POWs accused of crimes are entitled to trial by court-martial or regular civil court, whereas by denying POW status the US executive have opened up the possibility that the detainees may be tried by so-called military commissions¹. In fact, on 3 July 2003,

---

¹ Following the Geneva Conventions the military has jurisdiction to try enemy POWs and civilians, including "unlawful belligerents" for violations of the law of war but not, for example, to try detainees for pre-capture acts not committed within occupied territory or in connection with the armed conflict. Moreover, Article 102 of the Geneva Convention for the Treatment of Prisoners of War clearly states that, "A prisoner of war can be validly sentenced only if the sentence has been pronounced by the same courts according to the same procedure as in the case of members of the armed forces of the Detaining Power... ". Further, Article 84 provides: "In no circumstances whatever shall a prisoner of

President Bush decided that six of the detainees would be subject to possible trial by military commissions for terrorist activities against the US. It should be recalled however that even for the trial of any possible "unlawful belligerent" not considered either POW or a civilian but rather in a separate category outside of the Geneva Convention, the passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgement pronounced by a regularly constituted court, affording all the judicial guarantees which are recognised as indispensable by civilised people is strictly forbidden.

Therefore, whilst supporting the fight against terrorism, the rapporteur considers that many of the characteristics of the military commissions in their current form actually render them unjust: firstly, because they do not constitute independent or impartial tribunals; secondly, because they do not offer enough process guarantees such as those provided under the US Constitution (and in particular the US Uniform Code of Military Justice), the International Covenant on Civil and Political Rights and other international human rights standards; thirdly, because there are unacceptable restrictions on the right to counsel and the ability to conduct an effective defence; finally, because they imply an unacceptable extension of military jurisdiction over non-military criminal conduct. For these reasons, the rapporteur recommends stressing the EP's previous position (as declared in its previous resolutions on judicial cooperation between the EU and the US in combating terrorism and on EU-US judicial cooperation) that the US Patriot Act, which discriminates against non-US citizens, and President Bush's Military Order issued on 13 November 2001 authorising the use of military commissions are contrary both to the provisions of the Geneva Convention and to the principle of the protection of fundamental rights.

4. Implications for EU-US Transatlantic relations

Both the continuing failure of the US to determine the status of the detainees at Guantanamo Bay under Article 5 of the Third Geneva Convention and the functioning of the military commissions in their current form are clearly damaging the reputation of the US. As has been correctly underlined, this lack of respect of humanitarian law could bring dire consequences in relation to the treatment of US soldiers captured in future armed conflicts. It could even serve as a justification for foreign governments wishing to free themselves of the restraints of human rights obligations. Even worse, such behaviour is certainly counter-productive since it risks making martyrs of the prisoners in the moderate Muslim world. Further, US behaviour at Guantanamo Bay is likewise damaging the EU-US Transatlantic relationship. This Parliament has always been well aware of the substantive implications for the EU-US partnership deriving from the terrorist attacks of 11 September 2001 on the US. As has been underlined,

---

war be tried by a court of any kind which does not offer the essential guarantees of independence and impartiality as generally recognised, and, in particular, the procedure of which does not afford the accused the rights and means of defence provided for in Article 105 (under which the POW shall be entitled to assistance by one of his prisoner comrades, to defence by a qualified advocate or counsel of his own choice, to the calling of witnesses and, if he deems necessary, to the services of a competent interpreter, to be advised of these rights by the Detaining Power in due time before the trial, etc.). Other procedural guarantees include a prohibition on punishment for *ex post facto* crimes, prompt notification of the charges and a speedy trial, etc. In addition, Article 106 adds that "Every prisoner of war shall have, in the same manner as the members of the armed forces of the Detaining Power, the right of appeal or petition from any sentence pronounced upon him, with a view to the quashing or revising of the sentence or the reopening of the trial...".

these attacks involve a new and different kind of conflict aiming to undermine open societies. It is indispensable to establish reinforced ties between the US and the EU, given both the community of values that are now at risk and the interests that both sides have in common. However, the European Parliament has likewise stressed that the fight against terrorism cannot be waged at the expense of basic shared values, such as respect for human rights and civil liberties, a situation that is currently happening at Guantanamo Bay. To avoid this, the rapporteur considers it more urgent than ever that the next EU-US Summit results in agreement to build a long-term Transatlantic collaborative framework and an Action Plan for the Fight against Terrorism. This has been suggested by the EP on different occasions. The final aim must be to combat international terrorism firmly, using all effective means against terrorist groups or individuals and their networks in order to defend the democratic system and the rule of law and protect fundamental rights and freedoms. That must be done not only by military means but, above all, by a civilian approach in the framework of conflict prevention and by addressing the roots of the tremendous political, social, economic and environmental problems of today's world. In any event, the most strict respect of the fundamental rights and the humanitarian law must be at the basis of this combat if democratic values, which are the foundation of the Transatlantic community (freedom, democracy, the rule of law and human rights), are to prevail.

5. Conclusions

A. Explicit support should be given to the Council's view that the Third Geneva Convention of 12 August 1949 on the treatment of prisoners of war must be interpreted to mean that, in the event of doubt, the detainees being held at Guantanamo Bay must be treated as prisoners of war until it is established that they do not fulfil the conditions required for them to be treated as such. In that case, they must fall under either the Third Geneva Convention (lawful combatants entitled to prisoner of war protections) or the Fourth Geneva Convention (civilians).

B. Neither the Military Order issued by President Bush on 13 November 2001 on "Detention, Treatment and Trial of Certain Non-Citizens in the War against Terrorism" nor the subsequent Military Commission Orders issued by the Secretary of Defense, Ronald Rumsfeld establishing the relevant procedure should be considered by the EP as an appropriate procedural framework unless the US administration confirms that the "ad hoc military commissions" will meet all international law standards within the meaning of Article 5 of the Third Geneva Convention and Article 14 of the UN International Covenant on Civil and Political Rights.

C. The long lasting situation in Guantanamo is clearly damaging the reputation of the US in legal and political terms. In addition, it could bring dire consequences for EU-US Transatlantic relations since the European Union cannot accept these legal and judicial irregularities which undermines the most fundamental values of the rule of law. The forthcoming EU-US Summit should, therefore, deal with this issue as a priority and design a joint Action Plan for the Fight against Terrorism which combines strong determination and action against terrorism with full respect for international humanitarian standards.

10 februari 2004

**ADVIES VAN DE COMMISSIE VRIJHEDEN EN RECHTEN VAN DE BURGER,
JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN**

aan de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en
defensiebeleid

betreffende het recht van de gedetineerden in Guantánamo Bay op een eerlijk proces
(B5-0426/2003 - 2003/2229(INI))

Rapporteur voor advies: Baroness Ludford

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken benoemde
op haar vergadering van 17 november 2003 Baroness Ludford tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 26 november 2003,
22 januari 2004 en 9 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 25 stemmen voor bij 1 onthouding haar
goedkeuring aan de hierna volgende suggesties.

Bij de stemming waren aanwezig: Jorge Salvador Hernández Mollar (voorzitter), Robert J.E.
Evans (ondervoorzitter), Johanna L.A. Boogerd-Quaak (ondervoorzitter), Baroness Ludford
(rapporteur voor advies), Roberta Angelilli, Carmen Cerdeira Morterero, Carlos Coelho,
Gérard M.J. Deprez, Giuseppe Di Lello Finuoli, Timothy Kirkhope, Ole Krarup, Lucio
Manisco (verving Ilka Schröder), Bill Newton Dunn, Arie M. Oostlander (verving Eva
Klamt), Marcelino Oreja Arburúa, Elena Ornella Paciotti, Hubert Pirker, Bernd Posselt, José
Ribeiro e Castro, Martine Roure, Ole Sørensen (verving Francesco Rutelli), Patsy Sørensen,
Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Maurizio Turco en Christian Ulrik von Boetticher

BEKNOPTE MOTIVERING

1. De kwestie van de gedetineerden die in Afghanistan gevangen zijn genomen en die al twee jaar in Camp Delta op de Amerikaanse marinebasis in Guantánamo Bay in Cuba opgesloten zitten krachtens een decreet van de Amerikaanse president zonder formele beschuldiging of proces, is al herhaaldelijk ter sprake gekomen in het Europees Parlement. Ofschoon het de strijd tegen het terrorisme steunt heeft het Parlement verklaard: "*dat de US Patriot Act, die niet uit de VS afkomstige burgers discrimineert, en het decreet van president Bush inzake militaire rechtbanken*" in strijd zijn met de beginselen van de bescherming van de fundamentele rechten¹. Er zij aan herinnerd dat er nog andere gevangenen worden vastgehouden in Afghanistan en (kennelijk) ook op het aan de VS verpachte Britse eiland, Diego Garcia.

2. Zoals een van de gevangenen het formuleert: "je hebt niet het recht om rechten te hebben". De VS heeft geweigerd de namen van de gevangenen bekend te maken, maar volgens officieuze inlichtingen gaat het om 660 personen uit 40 landen, waaronder drie minderjarigen waarvan er een 13 jaar is. Vermoed wordt dat er zich onder de gevangenen ongeveer 25 EU-onderdanen en -inwoners bevinden, waarvan 12 Britten. Toegang is enkel toegestaan aan het Internationale Rode Kruis en een aantal buitenlandse diplomaten, maar advocaten of familieleden krijgen geen toegang. Post is zeldzaam en wordt gecensureerd. Het licht blijft 24 uur per dag branden en er zijn 32 zelfmoordpogingen gemeld. Er zouden bij de ondervragingen technieken ("stress and duress" - "torture lite") worden toegepast die waarschijnlijk in strijd zijn met het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling. Het Internationale Rode Kruis heeft tegen zijn gewoonte in het zwijgen verbroken en heeft onlangs verklaard dat het voor onbepaalde duur opsluiten van gevangenen zonder rechtswaargborgen onaanvaardbaar is, aangezien het onduidelijk is wanneer er een eind komt aan deze situatie, hetgeen zijn gevolgen heeft voor de geestelijke gezondheid. Deze Kafkaïaanse situatie, samen met de dreiging van de doodstraf, maakt schuldbetuigingen, bekentenissen en bekentenissen in ruil voor strafvermindering (*plea-bargaining*) meer aannemelijk en tegelijk ook meer verdacht.

Illegaal karakter van de detentie

3. De Amerikaanse regering heeft geweigerd te erkennen dat deze gevangenen hetzij onder de Derde Conventie van Genève (wettige combattanten die recht hebben op bescherming als krijgsgevangenen) hetzij onder de Vierde Conventie van Genève (burgers) moeten vallen; er is geen tussenstatus. Zij weigert resoluut de vermeende Taliban- of Al-Quaeda-aanhangers als krijgsgevangenen te erkennen en wil niet dat hun status wordt gedefinieerd door een bevoegd tribunaal, zoals dat vereist is in geval van twijfel. Als krijgsgevangenen zouden zij bescherming genieten tegen ondervraging en kunnen zij enkel worden vastgehouden tot de beëindiging van de vijandelijkheden, tenzij zij zijn veroordeeld voor oorlogsmisdaden met een behoorlijke rechtsbedeling voor een oorlogstribunaal, dat in tegenstelling tot de militaire commissies van Bush en Rumsfeld vrijwel elke bescherming biedt die een gerechtshof normaal biedt, behalve juryrechtspraak. Indien zij evenwel geen krijgsgevangenen zijn dan

---

¹ B5-0813/2001 van 13/12/01. Resolutie van het Europees Parlement over justitiële samenwerking tussen de EU en de Verenigde Staten bij de bestrijding van het terrorisme. (Ook de resolutie inzake de justitiële samenwerking tussen de EU en de VS).

moeten zij als burgers worden beschouwd, die binnen het gewone Amerikaanse strafrechtstelsel terecht moeten worden voor de misdrijven waarvan zij worden beticht. Voor beide categorieën gelden in geval van een inbeschuldigingstelling de rechten die worden gegarandeerd in het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, met name artikelen 9 en 14 (deze waarborgen zijn uiteraard in de grondwet van de VS verankerd) en het recht om de rechtmatigheid van detentie aan te vechten ("habeas corpus") is een absoluut kernelement in deze bescherming.

4. De Bush-regering heeft aangevoerd dat de Conventies van Genève verouderd zijn wanneer het gaat om terroristen en heeft verkozen noch het conventionele oorlogsrecht toe te passen noch het strafrecht, waarin de mensenrechtennormen (Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en VS-grondwet) van toepassing moeten zijn. Zij heeft een tussenoplossing gezocht door een nieuwe categorie van "onwettige combattanten" uit te vinden in de potentieel onbegrensde strijd tegen het terrorisme (een begrip dat niet langer metaforisch maar letterlijk wordt genomen), maar een dergelijke status bestaat niet in het internationaal recht. Paradoxaal genoeg wordt in deze context Al-Quaeda als een bevrijdingsbeweging afgeschilderd en niet als de gevaarlijkste criminele organisatie die ooit heeft bestaan.

5. Het Britse Hof van Beroep heeft het ontoelaatbaar genoemd dat de Britse gedetineerde, Feroz Abbasi, voor onbepaalde duur wordt vastgehouden op grondgebied waarover de VS absolute controle heeft, zonder dat hij de kans krijgt de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten voor een gerechtshof of tribunaal. Het Hof noemde deze detentie een "juridisch zwart gat" en deze beschrijving is onlangs overgenomen door een rechter en lid van het House of Lords (rechter bij het Britse Hooggerechtshof), Lord Johan Steyn. De werkgroep voor willekeurige detentie van de VN-Commissie voor de mensenrechten heeft de detenties als willekeurig veroordeeld.

6. Bovendien wordt er met twee maten en twee gewichten gemeten. John Walker Lindh, blanke VS-burger en Talibanstrijder, is binnen het normale burgerlijk strafrechtstelsel vervolgd, terwijl niet alleen de buitenlanders maar ook mede-Amerikanen Yaser Hamdi en Jose Padilla in militaire incommunicado-detentie worden vastgehouden (zij het in hun geval op VS-grondgebied).

7. De weigering om de gevangenen het recht te verlenen op toegang tot de normale civiele rechtbanken en op de bescherming van de VS-grondwet, wordt tot nu toe jammer genoeg gesteund door de Amerikaanse rechtbanken op grond van het feit dat Guantánamo Bay geen soeverein Amerikaans grondgebied is, ook al heeft de VS er de feitelijke controle. Het moet worden toegejuicht dat het Hooggerechtshof nu heeft verklaard dat het een uitspraak zal doen over de vraag of de VS-rechtbanken al dan niet rechtsmacht hebben (ofschoon het zich niet uitspreekt over de rechtmatigheid van de detentie).

Illegaliteit van de militaire commissies

8. Lord Steyn heeft gezegd: "*Processen zoals de VS-regering die voor ogen heeft, zouden een smet werpen op de Amerikaans justitie*". Hij voegde eraan toe: "*het woord kangoeroe-rechtbank komt bij mij op*".

" *Het regime dat in Guantánamo Bay wordt toegepast is tot stand gekomen door een reeks*

achtereenvolgende decreten...De militaire autoriteiten zullen optreden als ondervragers, aanklagers, advocaten, rechters en, wanneer de doodstraf wordt opgelegd, als uitvoerders. De rechtszaken zullen in het geheim worden gevoerd. Geen enkele van de fundamentele waarborgen voor een eerlijk proces moet in acht worden genomen. De rechtsmacht van de VS-rechtbanken wordt vooraf uitgesloten. De militaire overheid controleert alles. Ze is evenwel in alle opzichten afhankelijk van de besluiten van de president in zijn functie van opperbevelhebber, zelfs wanneer het gaat om schuld en onschuld in individuele gevallen alsook om passende straffen. Het is een vreselijke verantwoordelijkheid..."

9. Er is geen beroepsprocedure als zodanig, alleen een controleorgaan dat onder het toezicht valt van de minister van Buitenlandse Zaken en de president, en waarbij geen zaken aanhangig kunnen worden gemaakt. De keuze van een advocaat is strikt beperkt (zonder de mogelijkheid van rechtsbijstand) tot Amerikaanse burgers die slechts beperkte toegang zullen hebben tot het bewijsmateriaal en tot delen van het proces, indien de voorzitter daarvoor toestemming verleent. De rechten van de beschuldigen om bewijsmateriaal voor de verdediging aan te voeren, zijn beperkt. Een militaire advocaat heeft vrije toegang tot alle bewijsmateriaal maar kan geen instructies van zijn cliënten daaromtrent ontvangen. In alle opzichten, uitgezonderd het recht op een vertaler, is deze procedure flagrant in strijd met het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

Conclusie

10. Het niet verlenen van toegang tot een onafhankelijk rechter door de gedetineerden via een decreet voor onbepaalde tijd vast te houden, en de weigering van de militaire commissies om de beschermingswaarborgen van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten te erkennen, zijn zonder twijfel flagrante schendingen van het internationaal recht. Een verdere verloedering is merkbaar in het feit dat daarbij ook de rechtstaat terzijde wordt geschoven, hetgeen duidelijk wordt uit de bezwarende opmerking van president Bush (de toekomstige "beroepsrechter"), die alle gevangenen "slechterikken" en "killers" noemde. Deze afbrokkeling van de VS-normen in de naam van de "nationale veiligheid" ontnemt de VS de morele autoriteit om de doelstellingen van de mensenrechten, waaronder de uitroeiing van het terrorisme, te realiseren, tot ergernis van haar vrienden en tot vreugde van haar vijanden, en het biedt een precedent dat met plezier zal worden gevolgd door bepaalde zeer verdorven regimes.

Een aantal regeringen, onder andere de Britse en Australische regering, hebben onderhandeld over betere procesvoorwaarden (bijvoorbeeld geen doodstraf) of repatriëring voor hun onderdanen, maar tot nu toe zonder definitief resultaat.

SUGGESTIES

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

A. overwegende dat ongeveer twintig van de gevangenen in Guantánamo Bay onderdanen zijn van een EU-lidstaat en dat deze derhalve recht hebben op consulaire bescherming

vanwege de staat waarvan zij onderdaan zijn, terwijl een aantal andere gevangenen langdurig en wettig in de EU hebben gewoond, waardoor zij aanspraak kunnen maken op consulaire bijstand,

- B. overwegende dat de Europese gevangenen ook het burgerschap van de Europese Unie bezitten, hetgeen hun overeenkomstig artikel 20 van het EG-verdrag het recht verleent op consulaire bescherming vanwege alle EU-lidstaten,
  - C. overwegende dat EU-burgers zijn gediscrimineerd in vergelijking met VS-burgers wat de toegang betreft tot een eerlijk proces en de eerbiediging van hun constitutionele rechten,
  - D. overwegende dat de Verenigde Staten van Amerika de controle hebben over Guantánamo Bay en dat het land, aangezien het het Verdrag van Genève heeft ondertekend, verplicht is te voorzien in een humanitair verantwoorde behandeling en een eerlijk proces,
  - E. overwegende dat elke gevangene zonder onnodige vertraging moet worden berecht via een eerlijk en openbaar proces, door een bekwame, onafhankelijke en onpartijdige rechtbank,
  - F. overwegende dat een aantal lidstaten kennelijk stappen hebben ondernomen zonder dat zij tot dusver noemenswaardige resultaten hebben bereikt, en in de overtuiging dat de EU zelf nu actief gebruik moet maken van de bevoegdheden die zij krachtens de Verdragen heeft op diplomatiek gebied en op het gebied van transatlantische judiciële samenwerking inzake strafzaken en uitlevering¹, ter waarborging van de fundamentele rechten,
  - G. het essentieel achtend dat wij in onze eigen democratische maatschappijen respect voor de rechtstaat afdwingen, in deze tijden waarin "wij het gevaar lopen dat wij onszelf laten leiden door onze angsten, eerder dan door onze waarden"²,
1. vraagt de Raad met de steun van de Commissie een gecoördineerde strategie vast te leggen die haar beslag krijgt in de vorm van een gemeenschappelijk standpunt (artikel 15 van het EU-Verdrag) en de nodige gemeenschappelijke optredens (artikel 14 van het EU-Verdrag) van de EU en haar 15 (en weldra 25) lidstaten;
  2. vraagt de Raad dat hij het standpunt van de Europese Unie met overtuiging mededeelt aan de VS-regering in de context van de Nieuwe Transatlantische Agenda, waarin de nadruk wordt gelegd op gemeenschappelijke waarden, en in de context van de overeenkomst betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp, waarin de noodzaak wordt onderstreept om informatie uit te wisselen en het recht te handhaven wanneer dreigingen zoals terrorisme moeten worden bestreden;
  3. vraagt de lidstaten en de Commissie om de initiatieven die door de EU vastgelegd zijn, uit te voeren door een gecombineerd optreden van de diplomatieke en consulaire missies van

---

¹ Besluit van de Raad van 6 juni 2003 inzake de ondertekening van de overeenkomsten tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp in strafzaken (2003/516/EG) in PB L 181 van 19.07.03.

² Bijdrage van de ACLU op een hoorzitting met als onderwerp "Amerika na 11 september: de vrijheid behouden of verloren?" voor de senaatscommissie justitie, ingediend door Nadine Strossen, voorzitter, en Timothy H. Edgar, rechtsadviseur.

de lidstaten en de Commissie (artikel 20 van het EU-Verdrag), die op het hoogste niveau contact moeten opnemen met de Amerikaanse autoriteiten;

4. betreurt dat de Raad niet is gekomen tot besprekingen of een besluit over de aanstelling in naam van de Europese Unie van een "amicus curiae" (schrapping) bij het Amerikaanse Hoogerechtshof, die zich inzet voor een interpretatie van de Amerikaanse wetgeving ten aanzien van alle 660 gevangenen welke in overeenstemming is met artikel 9 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
5. dringt erop aan dat de Amerikaanse regering "habeas corpus" en behoorlijke rechtsbedeling waarborgt voor alle gevangenen die zij waar dan ook vasthoudt met uitvoerende bevoegdheden, en dat zij hun namen bekend maakt aan hun families en juridisch vertegenwoordigers.